

Bodnár Lajosra emlékezve

A Mikepércsen (Hajdú-Bihar megye) 1895. december 7-én született Bodnár Lajosról elmondható, hogy rendkívül mozgalmas és küzdelmekkel teli élete volt. A vasúti pályához 12 testvér juttat meg a napvilágot, akik közül négyen, köztük Lajos is, követtek apjuk foglalkozását; vasúti pályamunkások, pályőrök, fékezők, kalauzok lettek. 1915-ben ő is megkapta a behívót, de mint vasutast, felmentették. Vállalta a katonák között haborúellenes röplapok terjesztését, biztatta a katonákat, ne térjenek vissza a frontra, ne harcoljanak, követeljék a békét.

Az 1918. évi őszirózsás forradalom idején Bodnár Lajos is felszabadult, és lelkesen agitált, csakúgy, mint a Tanácsköztársaságot folytató harcokban. Debrecenben tanúja lehettem a párt megalakulását, 1919-től magam is a párt tagja lettem. A hívó szóra fegyvert fogtam; ott voltam a debreceni Korona Szállóban, ahol elkészült a forradalom harci terve — írja életrajzában. — Bodnár a 39. dandár törzsének különítményebe osztották be. Feladatuk a rend fenntartása, az élelmezés biztosítása és a szabotázscsúcsok felszámolása volt. Parancsnokuk Sarai Szabó Tibor, politikai megbízottuk a ma már legendás hírű Karikás Frigyes volt, aki, ha csak tehetné, a harcosok között tartózkodott.

Amikor fegyveresen támadtak a tanács hatalomra, Karikás buzdító szavára egy emberként indultak a frontra. Bodnár itt súlyosan megsebesült. A Tanácsköztársaság veresége foglyként, a kórházban érte. A románok Bukarestbe szállították, majd a foglyokat átadták az ellenforradalmi magyar kormány szerveknek. Egy foglytáborba került, innen szabadulva 1920 januárjában került haza Debrecenbe. Néhány hétig vonatként dolgozott, március 27-én bevitték a rendőrkapitányságra, ahol felig agyonverték; véresen vitték le a fogdába, ahol Nagy József, volt bajtársa vigasztalta és ápolta. A kivallatások ismétlődtek, a verések okozta sérülésekkel a vaci fegyintézetben, majd a budapesti Gyűjtőfogházban műtötték meg. A tárgyalás az egri törvényszéken folyt. 1920. október 4-én nyújtotta be a királyi ügyész a vádiratot a tizenhét vádlott ellen, valamennyiüket a tanács hatalom érdekében elkövetett cselekményükért vonták felelősségre. Nagy Józsefet halálra, kettőt életfogytig tartó, kettőt tízévi, Bodnár Lajost és kilenc társát hat-hat évi, egyet ötévi, és egyet kétévi fegyházbüntetésre ítélték. Mielőtt az elítélteket a vaci fegyházba szállították, Nagy Józsefet végrehajtották a halálos ítéletet. Az elítéltek engedélyt kaptak, hogy fegyveres őr kíséretében egyenként elbúcsúzzanak tőle.

Bodnár Lajos 1926-ban szabadult a börtönből. Politikai jogaitól öt évre megfosztották. Üldözése azonban nem ért véget. Sikertelenül ugyan a MÁV-hoz asztalosként bekerülnie, hiszen a fegyházban kitanulta a szakmát. Megfigyelés alatt tartották, mozgását, járását-kezelését korlátozták. 1928-ban Szegedre költözött, és ezzel életének új szakasza vette kezdetét. A Süveghele asztalosüzemben kapott munkát és a legálisan működő szociáldemokrata párttal felvette a kapcsolatot. Tevékeny politikai munkát végzett, sajtóanyagokat terjesztett, vett át, és juttatott el rendeltetési helyükre, agitált a választások alkalmával.

A német megszállás után, 1944 kora tavaszán, miután betiltották a pártok és az egyesületek tevékenységét, üldözték a kommunis tagvadás és a németekkel szemben álló polgári elemeket. Április 3-án — amely napot Szeged feketé napjának nevezik — a munkásmozgalom vezetőit és a haladó gondolkodású, a rendszer politikájával egyet nem értőket a városháza udvarára gyűjtötték, majd megbilincselve Budapestre, a Mosonyi úti fogházba szállították. Bodnár és csoportja innen Szentkirályszabadjára és a mauthausen haláltáborba került. A 204 tagú csoportból 34-en maradtak életben.

Megtörtént, mégis újult erővel vettette bele magát a munkába. A rendőrség politikai osztályán dolgozott 1946-ig, majd mint vasúti asztalos, a MÁV-nál dolgozott. 1950—1955 között a Tüzéppel vállalt munkát, onnan is ment nyugdíjba. Az ellenforradalmi lázadás leverése után fegyveres karhatalmi szolgálatot teljesített öt hónapig. Nyugdíjas-

ként is jelentős közéleti munkát végzett, tagja volt a szegedi, majd a megyei pártbizottság fegyelmi bizottságának. Munkásságának elismeréseképp számos kitüntetést kapott. Az első között tüntették ki a Szocialista Hazáért Erdemrenddel, és a Munka Erdemrend arany fokozatát két alkalommal is elnyerte. Tulajdonosa volt a Tanácsköztársasági Emlékéremnek.

Négy évvel ezelőtt, 1981. december 3-án hunyt el Szegeden. Emlékét megőrizték. **Óltvai Ferenc**

Bodnár Lajos Belvárosi temetőben levő sírjánál, születésének 90. évfordulója alkalmából december 6-án, pénteken délután 1 órakor koszorúzási ünnepséget rendez az MSZMP Szeged Városi Bizottsága.

Az ivóvízkészletek védelméért

Az ivóvízkészletek védelméért

A Hazafias Népfront környezetvédelmi bizottsága a közelmúltban megvitatta a hazai ivóvízkészletek veszélyeztetettségével összefüggő kérdéseket.

Mint megállapították, az ipari és mezőgazdasági fejlődés eredményeként hazánkban — a legtöbb országhoz hasonlóan — az utóbbi években megnőtt a vízkészletek szennyezettsége. A különböző felszíni vizeknél — folyóknál, tavaknál — ez gyakran a közvéleményt élesen foglalkoztató módon nyilvánult meg. Kevésbé tud a társadalom azonban azokról a fenyegető veszélyekről, amelyeket a felszín alatti vizek károsodása jelent. A mezőgazdaság növekvő vegyszerhasználata, a hulladékkezelés rendezetlensége, egyes települések csatornázatlansága együttev-

ve sok szennyező anyagot juttat a talajba, s ezek károsítják az ivóvízellátásban szerepet játszó vízkészleteket is.

Az utóbbi években számos jelentős lépést tettek a vízszennyeződések megakadályozására, és szerény eredmények kétségkívül máris érzékelhetők. Viszonylag könnyebb a felszíni vizek védelme: a közvetlen szennyező okok kiküszöbölése után a vízminőségromlás gyakorlatilag megszűnik. Más a helyzet a föld felszíne alatt, ahonnan az odakerült különböző vegyszerek aligha távolíthatók el, és hosszabb időn keresztül fejtenek ki károsító hatást. Egy nemrég készült felmérés szerint, a Dunántúli-középhegység karsztvizét például csaknem kétszáz helyen veszélyeztetik, és hasonló a helyzet a Kisalföld vízkészleteivel is.

A szakemberek véleménye szerint a vízkészletek védelmére sürgős intézkedéseket kell tenni. Előkészületben van már egy új jogszabály, amely többek között feltételül szabja: az ipari, mezőgazdasági tevékenységet a vízkészletek veszélyeztetése nélkül kell elvégezni, és állandó ellenőrző, megfigyelő rendszerrel kell vizsgálni, hogy a védelem megfelelő-e. A jogi szankciók mellett azonban nyilvánvalóan csak az hozhat megnyugtató megoldást — mutattak rá több-ten is —, ha a céltudatos állami tervező, felügyeleti és ellenőrző munkával párhuzamosan a társadalom egésze, s az egyes emberek is tudatában lesznek annak, hogy vízkészleteink szennyezése beláthatatlan ökológiai problémákat okozhat. A felvilágosításban minden társadalmi szervezetre, így a népfrontmozgalomra is jelentős feladatok hárulnak.

Dr. V. M.

Szeged a hazai lapokban

1985/48.

Tervek a Szeged és Szabadka közötti személyvonatok közlekedésére / (megyei tudósítónktól) = Népszabadság, — nov. 27. — Szerző: Horváth Kálmán. Szegedi számvetés / Gellért József = Magyar Vasutas, — nov. 28. — A területi szakszervezeti bizottság bizalmi testületi üléséről. Naprendben a közlekedési vállalatok fiataljainak helyzete Szegeden ülésezett a közlekedési minisztérium ifjúsági bizottsága / Gellért József = Magyar Vasutas, — nov. 28. — NSZK dalosok Szegeden = Magyar Vasutas, — nov. 28. — Emmerich város vegyes kara és ifjúsági zenekara a vasutas művelődési házában. Biológiai kutatási eredmények Szegeden = Népszabadság, — nov. 28. — Az MTA biológiai intézetében. Varga Mátyás jubileuma = Szegedi híradó / Dalos László = Film, Színház, Muzsika, — nov. 30. — ill. 73 esztendő diszlettervező.

Egy fejezet a fűszerpaprika történetéből / Bátyai Jenő = Magyar Nemzet, — nov. 30. — A szegedi paprikatermesztés és -ipar történetéből. Csongrádi vadászok = Népszava, — nov. 30. — A fácskanyésztesről és a vadnyulak exportjáról. Környezetvédelem Csongrád megyében = Buvár, — II. sz. melléklete. Egy tanítom a technika tárgyát / Tóth Kálmán = A Tanító, — II. sz. — A Szirmai István Általános Iskola 4. osztályában. Egy élet a színpadon = Hetvenöt éves Varga Mátyás / Halász Miklós = Magyar Nemzet, — dec. 2. — ill. Beszélgetés a diszlettervezővel. Szakszervezeti küldötttervezetek Csongrád megye / F. S. = Népszava, — dec. 2. — Szerző: Faggyas Sándor. Kísérlet városi kerékpárút-hálózat tervezési módszerének kifejlesztésére Csongrád megyében / Molnár János = Városi Közlekedés, — 6. sz.

MI? HOL? MIKOR?

1985. DECEMBER 4., SZERDA — NEVNAP: BORBALA

A Nap kel 7 óra 14 perckor, és nyugszik 15 óra 54 perckor.
A Hold kel 22 óra 31 perckor, és nyugszik 12 óra 21 perckor.

VIZÁLLÁS

A Tisza vizállása Szegednél kedden plusz 160 cm (apadó).

SZAZTIZ ÉVE
született Rainer Maria Rilke (1875—1926) osztrák költő, a polgári társadalom hanyatlását tükröző líra jelentős képviselője.
MOZIK
Vörös Csillag: délelőtt 10, este fél 6 és háromnegyed 8 órakor: A tűz háborúja (színes kanadai kalandfilm, III. helyen! Csak 16 éven felülieknek!) Délután negyed 4 órakor: Yerma (színes magyar, 14 éven aluliaknak nem ajánlott!).
Fáklya: délután háromnegyed 3 órakor: Az ideo urai (színes magyar—francia sci-fi rajzfilm), este negyed 6 és fél 8 órakor: A tűz háborúja (színes kanadai kalandfilm, Csak 16 éven felülieknek!)
Filmteka: (Kigyó u. 4.): este 6 órakor: Kunyhó a nádasban (színes bolgár, Csak 16 éven felülieknek!).

ÚGYELETES
GYÓGYSZERTÁR
Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 órától reggel 7-ig. Csak sürgős esetben.
BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET
Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden a II. Kórház (Tolbuhin sgt. 57.) veszi fel, sebészeti felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 1.), urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház tart.

ÉJSZAKAI ORVOSI ÜGYELET
Este 7 órától reggel 7 óráig a felnőtt lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.

GYERMEKORVOSI ÜGYELET
Munkanapokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. szám alatti körzeti gyermekorvosi rendelőben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.
FOGORVOSI ÜGYELET
Mindennap este 22 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 óráig, hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1—3. Telefon: 14-420.

SOS LEIKISEGÉLY-SZOLGÁLAT
Mindennap este 7-től reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.

BUDAPEST 1.
9.25: Tv-torna — (ism.)
9.30: ITV
9.45: Delta — (ism.)
10.10: Gaudeamus — cseh-szlovák tv-film — (ism.)
11.40: Képzőművészet
16.10: ITV
17.00: Hírek
17.05: Reklám
17.15: A Közösségszolgálat tájékoztatója
17.20: Szovjet est — Bevezető
17.25: Kisfilmek a Szovjetunió tájairól, népeiről
18.30: Képzőművészet és személyiség
18.35: Sport és személyiség
19.05: Tv-torna
19.10: Olvasatok mindennap!
19.15: Esti mese
19.30: Tv-híradó
20.00: Kergetőzés — szovjet tv-film
21.15: Anjuta — balettfilm
22.20: VTR — gála — könnyűzenei műsor
23.20: Tv-híradó 3.
23.30: Himnusz

BUDAPEST 2.
18.30: Utraváló — (ism.)
19.05: Képzőművészet
19.10: Nasa Obrazovka — a szegedi körzeti stúdió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora
19.30: Richard Strauss: Don Juan — szimfonikus költemény
19.50: Ugyan miért hagytam volna el ezt a földet? — román rövidfilm — (ism.)
20.00: 20 éves az országjáró opera
20.25: Reklám
20.33: Meghökentő mesék — angol tv-filmsorozat
21.00: Tv-híradó 2.
21.20: Esősepek — emlékezés Sárközi Györgyre
22.05: Képzőművészet

BELGRÁD 1.
17.00: Tv-híradó magyarul és szerbhorvátul
17.45: Flipper — amerikai tv-filmsorozat — 9.
18.45: Ismeretterjesztő műsor
19.15: Rajzfilm
19.30: Tv-híradó 2.
20.00: Festett fény — szórakoztató műsor
22.30: Tv-híradó 3.

BELGRÁD 2.
17.30: Belgrádi műsor
19.00: Mindannyian egységesen a honvédelemben
19.30: Tv-híradó
20.00: Hegedűverseny
20.55: Ismeretterjesztő magazin

ÚJVIDEK
17.00: Tv-híradó magyarul és szerbhorvátul
17.45: Flipper — amerikai tv-filmsorozat — 9.
18.45: Tv-esszé
19.15: Rajzfilm
19.30: Tv-híradó magyarul
20.00: Belpolitika
21.00: Andrea — tv-film
22.10: Tv-híradó szerbhorvátul

CSÜTÖRTÖK DÉLELŐTT BUDAPEST 1.
8.55: Tv-torna
9.00: ITV
9.55: Golgota — szovjet filmsorozat — 2.
11.10: Magia és illúzió a párizsi Olympia Színházban — francia film
12.10: Richard Strauss: Don Juan — szimfonikus költemény
12.30: ITV
13.00: Képzőművészet

KOSSUTH
8.20: Világablak — (ism.)
8.50: Kis magyar néprajz
8.55: Járdányi Pál népzenei feldolgozásai
9.25: Háydn: d-moll vonósnegyed
9.49: Telapó — muzsika gyerekeknek
10.05: Rádiószínház: Rangletra — Szamuil Aljosin színműve
11.20: Mi ez a gyönyörű?
11.35: Kálmár Magda operett-dalok énekel
12.30: Ki nyer ma?
12.45: Közéleti jelentés
13.00: Zenekari muzsika
14.10: A magyar széppróza századai — Jókai művésze — (ism.)
14.25: Operasínek
15.00: Népzenei Hangos Újság
15.40: Részletek a „Dicsőségre ityle” — című film zenéjéből
16.05: MI 10—14
17.00: Kongresszusi küldöttek
17.25: Rodrigo: Aranycsiga koncert

17.52: Munkásutánpótlás — 3.
18.02: Kritikusok fóruma
19.15: Sokféle — asszonyokról
20.07: Népdalok
20.17: Lukács György száz éve
20.47: Hallgassuk együtt
21.30: Híttársbeszélgetés
22.20: Tíz perc külpolitika
22.30: Kodály—Weöres Sándor: Óregék
22.38: Alapoktatás és gazdaság
22.53: Pierre Monteux vezényel
0.10: Himnusz
0.15: —
4.20: Éjfél után...

PETŐFI
8.05: Idősebbek hullámhossza
8.50: Tíz perc külpolitika — (ism.)
9.05: Napközben — zenes délelőtti
12.40: Trombitások
12.55: Néhány szó zene közben
13.10: A tegnapi slágereiből
14.00: „Rokonlatogatás” — avagy néhány nap Helsinkiben
15.05: Gyilkosság a múzeumban — rádiókrimi két tételben — I. tétel — (ism.)
15.54: Színe java
17.05: Kallai Kiss Ernő klarinétosok
17.20: Diákfoci
17.30: Ötödik sebesség
18.30: Ritmus!
19.05: Egy énekes — több szerep — Mario Del Monaco felvételeiből
20.05: Rockföldről érkezett
20.50: Könnyűzenetétel
21.05: Legkedvesebb verseiből válogat Tolnai Miklós
21.30: Közkíváncsi!
22.20: —
0.13: Népszerű zenés játékokból
0.15: —
4.20: Éjfél után...

3. MŰSOR
9.08: Britten és az ifjúság
9.43: Operafilmek
10.30: Zenekari muzsika
Közbén:
11.03: Pillanatkép
11.53: Kamarazene
13.05: Szonda — tudományos magazin — (ism.)
13.35: Operatársulatok
14.25: Magnórol magnóra.
15.03: A Berliini Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye
17.00: Iskolarádió
17.30: McCoy Tyner dzsessz együttese játszik
17.51: Magyar zeneszerzők
18.30: V materinkom nyaziku — a Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora Miskolcra
19.05: Iskolarádió
19.35: Népszerű spanyol dalok
20.15: A Bach-kórus hangversenye
21.09: XIX. századi operákból
21.53: Új Mozart-lemezekből
22.44: Mai nicaraguai költők versei
23.04: Nepdalszyttek

Jár-e tanulmányi szabadság tanévismétlés esetén?

V. T. szegedi olvasónk szakközépiskola levelező tagozatán végzi tanulmányait. Most utolsó éves lesz, de a negyediket másodszorra járja, mivel munkahelyén nem vették figyelembe, hogy tanul, s gyakran kötelezték túlmunkára, sőt vidéki munkákra is. Tanulmányait szeretné befejezni, ezért kérdezi: van-e olyan rendelkezés, amelyre hivatkozva több szabad időt biztosíthatna magának, továbbá kaphat-e tanulmányi szabadságot, annak ellenére, hogy évet ismételt?

A rendelkezések szerint van mód arra, hogy tanulmányai befejezéséhez szabad időt biztosítson magának. A továbbtanuló dolgozók kedvezményeiről szóló 6/1981. (XII. 29.) ABMH. számú rendelkezése szerint az alsó-, közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény esti, illetve levelező tagozatán tanulmányokat folytató dolgozó nem foglalkoztatható olyan munkaidőbeosztásban, s nem kötelezhető olyan mértékű éjszakai és túlmunkára, amely őt a kötelező foglalkozásokra és a vizsgákra történő felkészülésében, az azokon való részvételében akadályozza. Szabályozza a rendelkezés a továbbtanuló dolgozó kiküldetését is. Más helységben végzendő munkára a tanítási napokon és az esedékes vizsgát megelőző egyhavi időtartam alatt, a tanulmányokat befejező vizsgaidőszak (érett-

ségi vizsga) esetén pedig az azt megelőző három hónap alatt csak bekegyezésével küldhető.

Tanulmányi szabadság tanévismétlés esetén nem jár. Ha azonban a dolgozó az előző tanévre járó teljes tanulmányi szabadságot nem vette igénybe — kérésére — a fennmaradó részt ki kell adni. Ha a dolgozó húzamosabb betegség, katonai szolgálat vagy más hasonló fontos ok miatt ismételt tanévet, a munkáltató az ismételt tanévre is adhat tanulmányi szabadságot.

A szakközépiskola esti vagy levelező tagozatán tanuló dolgozót tíz munkanap tanulmányi szabadság illeti meg, az érettségi vizsgára való felkészüléshez öt munkanap külön tanulmányi szabadság is jár. Olvasónkat is megilleti, függetlenül attól, hogy az évenként járó tíz munkanapot megkapja-e, vagy sem. Megilleti a vizsgákra való részvételhez szükséges szabad idő is, vagyis, hogy a vizsga időpontjára az oktatási intézményhez beérkezessen, és a vizsgán részt vehessen.

Dr. V. M.